

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W MIEJSKIEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 2
IM. KAROLA MIARKI
W KNUROWIE

SPIS TREŚCI:

I.	WPROWADZENIE	3
II.	DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA KTÓRE PRZYNIOSŁY POZYTYWNE EFEKTY W OCHRONIE DZIECKA PRZED PRZEMOCĄ	5
III.	ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW	7
IV.	ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PERSONEL – DZIECKO	8
V.	ZASADY BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI. PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE	10
VI.	ZASADY OCHRONY WIZERUNKU	11
VII.	ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	13
VIII.	JAK ROZPOZNAĆ PRZEMOC WOBEC DZIECKA	13
IX.	ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY WOBEC DZIECKA PRZEWLEKLE CHOREGO I NIEPEŁNOSPRAWNEGO	15
X.	PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA ..	16
XI.	PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY I STALKINGU	19
XII.	PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY	21
XIII.	WAŻNE TELEFONY I ADRESY	22
XIV.	ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU SZKOŁY DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH	25
XV.	ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICÓM I UCZNIOM STANDARDÓW DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA	26
XVI.	MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH	31
XVII.	ZAPISY KOŃCOWE	26

I. WPROWADZENIE

Naczelną i niepodważalną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, poprzez wspieranie go w rozwoju i rozpoznawanie jego potrzeb. Mając na uwadze, że dziecko wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony przed krzywdzeniem, został stworzony niniejszy dokument. Niniejszy dokument skierowany jest do pracowników szkoły (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, wolontariuszy, stażystów) oraz rodziców. Dokument został zredagowany, by zyskać poczucie pewności, że nasza szkoła zawsze będzie podejmowała wszelkie możliwe działania, aby zapobiegać krzywdzeniu dzieci.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statut Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 nr 120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)

Znaczące znaczenie przy ustalaniu procedur dotyczących postępowania w przypadkach cyberprzemocy i stalkingu miały następujące poradniki rekomendowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki:

- „Bezpieczna Szkoła. Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole”. Warszawa, sierpień 2017 r.
- „Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów”. Warszawa, wrzesień 2020 r.
- „Standardy bezpieczeństwa online placówek oświatowych” Fundacja Odkrywców Innowacji, Warszawa 2015 r.
- „Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół” Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, 2014 r.

Dokument ten reguluje procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje w określony procedurami sposób postępowania. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- **Dyrektorze Szkoły, Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **Szkole, jednostce** – należy przez to rozumieć Miejską Szkołę Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **pracownik** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia, umowy wolontariackiej w Miejskiej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **partnerze współpracującym ze Szkołą** – należy przez to rozumieć osoby wykonujące zadania zlecone na terenie Szkoły na mocy odrębnych przepisów (np. pielęgniarka, higienistka, fotograf i inne osoby);
- **uczniu** – należy przez to rozumieć każdą osobę uczęszczającą do Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **małoletnim** – należy przez to rozumieć, zgodnie z kodeksem cywilnym, osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;
- **opiekunie ucznia** – należy przez to rozumieć, osobę uprawnioną do reprezentacji i stanowieniu o małoletnim, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy;
- **przedstawiciel ustawowy** – należy przez to rozumieć rodzica bądź opiekuna posiadającego pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekuna prawnego (osobę reprezentującą dziecko, ustanowioną przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją);
- **zgodzie opiekuna małoletniego** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- **krzywdzeniu małoletniego** – należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Szkoły lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:

a) **przemoc fizyczna** – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu,

b) **przemoc emocjonalna** – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, nieustanna krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać,

c) **przemoc seksualna** – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm),

d) **przemoc ekonomiczna** – to niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Jest to jedna z form zaniedbania,

e) **zaniedbywanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego;

- **dane osobowe ucznia** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie;
- **osobie odpowiedzialnej za Internet** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora Szkoły pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie Szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.

II. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA KTÓRE PRZYNIOSŁY POZYTYWNE EFEKTY W OCHRONIE DZIECKA PRZED PRZEMOCĄ

Przemoc w rodzinie jest terminem szerokim. Wyróżniamy przemoc rodziców wobec dziecka, przemoc wobec partnera w związku, przemoc wobec osób starszych w rodzinie. Na określenie przemocy w związku partnerskim stosuje się terminy: wzajemna przemoc w parze przemoc w związku partnerskim, przemoc małżeńska. Dziecko, zarówno w sensie prawnym jak też psychologicznym, materialnym i do pewnego wieku także biologicznym, jest osobą zależną. Obowiązkiem osób dorosłych jest troszczenie się o jego dobro. Wynika ono z naturalnych więzi (rodzice, krewni), z roli zawodowej związanej z pracą z dzieckiem i wreszcie ogólnoludzkiej odpowiedzialności za członków społeczeństwa. Odpowiedzialność tę dodatkowo regulują przepisy prawa. Szkoła, ze względu na swoje ustawowe zadania m.in.

w zakresie kształcenia, wychowania oraz opieki, wspomagania wychowawczej roli rodziny, zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, umożliwienia uczniom korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, zobowiązana jest zarówno do zapobiegania krzywdzeniu dzieci, jak i też do podejmowania działań, gdy dziecko jest zagrożone, a w szczególności, kiedy zagrożenie to pochodzi od samych rodziców.

W działalności wspierania ucznia w ramach działań psychologiczno - pedagogicznych szkoły istotne jest każdorazowo właściwe rozpoznanie sygnałów mogących świadczyć o krzywdzeniu dziecka. Odpowiedzialność za powierzone nam dzieci i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra to zasady, które dla naszej placówki są wiodące. Zatem po dostrzeżeniu niepokojących sygnałów czy traumatyzujących zjawisk, ważna jest dalsza diagnoza problemu dokonywana przez szkolnych specjalistów, a w ślad za tym wdrożenie adekwatnych działań interwencyjnych.

W przypadku dostrzeżenia sygnałów mogących świadczyć o krzywdzeniu dziecka niezwykle

ważne jest zweryfikowanie tych informacji poprzez gromadzenie wiedzy o rodzinie na podstawie działań skoordynowanych z innymi instytucjami i osobami np. kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny czy dzielnicowym. Po analizie zebranych danych o dziecku konieczna jest ocena zagrożenia i zaplanowanie możliwości wsparcia dla dziecka poprzez właściwą interwencję.

Postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem dziecka/ucznia prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog. Uczniowie wykraczający poza normy i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w statucie szkoły.

Zagrożenia zewnętrzne

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową. W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym.

Zagrożenia wewnętrzne

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia, pornografia, prostytutka, picie alkoholu, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.

W wychowaniu młodego człowieka najważniejszą rolę odgrywa dom rodzinny. Rolą szkoły powinno być wspieranie tych działań, a ponadto wprowadzanie ucznia w prawidłowe kontakty społeczne oraz rozwijanie jego wiedzy i umiejętności. Ważne jest więc uzgodnienie stanowiska wychowawczego pomiędzy szkołą, a domem rodzinnym. Obie strony powinny współdziałać i wspierać się w dążeniu do wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka.

W Miejskiej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie co roku uchwalany jest **Program Wychowawczo-Profilaktyczny** opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Celem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest zapobieganie zachowaniom

negatywnym dzieci i młodzieży oraz współdziałanie dla zapewnienia im bezpieczeństwa. Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

III. ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW

1. Dyrektor Szkoły przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub z opieką nad nimi, zobowiązany jest do:

- Poznania danych kandydata/ kandydatki, które pozwolą jak najlepiej zweryfikować jego/jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do godności: imię, nazwisko, data urodzenia, dane kontaktowe osoby zatrudnianej, wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, przebieg dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
- Pobrania danych osobowych kandydata/ kandydatki potrzebnych do sprawdzenia jego/jej danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. (Rejestr dostępny jest na stronie rps.ms.gov.pl., wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji wolontariusza/ osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną).
- Pobrania zaświadczenia kandydata/ kandydatki z Krajowego Rejestru Karnego, jeżeli zezwalają na to przepisy prawa (szkoła jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnionej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego). (Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie, w przypadku gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności - nauczyciele zatrudnieni w placówkach publicznych i niepublicznych oraz pracownicy samorządowi, nie ma takiej konieczności jedynie wówczas, gdy nauczyciel jest ponownie zatrudniany w tej samej szkole, a przerwa w zatrudnieniu nie przekroczyła 3 miesięcy. W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów;

2. Każdy przyjmowany pracownik do Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami oraz podpisuje oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci: *(załącznik nr 1)*.

IV. ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PERSONEL – DZIECKO

Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Personel traktuje każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem oświadczenia, którego wzór stanowi *(załącznik nr 2)* do niniejszych Standardów.

Pracownicy Miejskiej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi. Należy za każdym razem rozważyć, czy reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.

Pracowniku! Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

1. Pracownik szkoły w kontakcie z uczniami:
 - zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem;
 - uważnie wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku;
 - nie zawstydza ucznia, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża; nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - nie ujawnia drażliwych informacji o uczniu osobom do tego nieuprawnionym, dotyczy to również ujawniania jego wizerunku. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989.
2. Decyzje dotyczące ucznia powinny zawsze uwzględniać jego oczekiwania, ale również brać pod uwagę bezpieczeństwo pozostałych uczniów.
3. Uczeń ma prawo do prywatności, odstępnie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a uczeń o takim fakcie powinien być jak najszybciej poinformowany.
4. W przypadku konieczności rozmowy z uczniem na osobności, pracownik powinien pozostawić uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie (przepis nie dotyczy szczególnych pracowników Szkoły, w tym pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa).
5. Pracownikowi szkoły nie wolno:
 - w obecności uczniów niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym;
 - wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.
6. Pracownik szkoły zobowiązany jest do:
 - równego traktowania uczniów, niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności;
 - zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów;

- zapewnienia uczniom, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo otrzymają stosowną pomoc, zgodną z instrukcją jej udzielania.
7. Wychowawcy oddziałów zobowiązani są do przedstawienia uczniom Standardów Ochrony Małoletnich, które obowiązują w Szkole i zapewnienia im, iż otrzymają odpowiednią pomoc.
 8. Pracownikowi zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy):
 - przyjmowania prezentów od uczniów oraz ich opiekunów, (wyjątki stanowią drobne, okazjonalne podarunki związane ze świętami w roku szkolnym np. prezentów składkowych, kwiatów, czekoladek, itp.);
 - nawiązywania relacji seksualnych z uczniem;
 - składania uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
 - proponowania uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, tzw. dopalaczy);
 - dotykania ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeśli w odczuciu pracownika, uczeń potrzebuje np. przytulenia, powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem ucznia;
 - utrwalania wizerunków uczniów w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli opiekun ucznia nie wyraził na to zgody;
 - stosowania zachowań przemocowych jak: popychanie, bicie, szturchanie, itp.
 - spania pracownika w jednym łóżku z uczniem podczas wycieczek szkolnych.
 9. W przypadku, kiedy pracownik zauważy niepokojące zachowanie lub sytuację, zobowiązany jest postępować zgodnie z instrukcją postępowania, obligatoryjnie w przypadku delikatnych spraw, gdzie jest podejrzenie o nieprzestrzeganiu Standardów do poinformowania Dyrekcji (np. zauroczenie ucznia w pracowniku, bądź pracownika w uczniu).
 10. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
 11. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
 12. Pracownik, który ma świadomość, iż uczeń doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczniem, wykazując zrozumienie i wyczucie.
 13. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z uczniem. Do sytuacji takich zaliczyć można:
 - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń/ jego opiekun wyrazi zgodę;
 - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;
 - pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole.
 14. Nauczyciele i pracownicy szkoły powinni zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Kontakty poza godzinami pracy:

- Kontakt poza godzinami pracy z uczniami jest co do zasady zabroniony.
- Nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania, spotkania z uczniem lub też jego opiekunem powinny odbywać się na terenie Szkoły. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem, opiekunem lub też nauczycielem poza godzinami pracy szkoły, dozwolone są środki: służbowy telefon, służbowy e-mail, dziennik elektroniczny.
- W uzasadnionych sytuacjach – złe samopoczucie ucznia, nagłe zdarzenie podczas wyjść i wycieczek, dozwolone są kontakty z rodzicami i opiekunami prawnymi z prywatnego telefonu pracownika.
- Jeśli pracownik musi spotkać się z uczniem poza godzinami pracy szkoły (lub jego opiekunem), wymagane jest poinformowanie o tym fakcie Dyrektora, a opiekun musi wyrazić na taki kontakt zgodę.
- W przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

V. ZASADY BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z INTERNETU I MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI. PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE.

Szkoła podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

1. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem pracownika szkoły na informatyce i edukacji komputerowej.
2. Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi Standardami Ochrony Młodzieży. Za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora.

Do zadań tej osoby należy między innymi:

- Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego nowoczesnego oprogramowania.
- Raz w miesiącu sprawdzenie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do sieci nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje kierownictwu, które aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/ pedagog

uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

4. Nauczyciele czuwają nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu podczas zajęć. Informują dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
5. Szkoła zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu (corocznie uczestniczy w Dniu Bezpiecznego Internetu, projekcie OSEhero oraz Twoje dane- Twoja sprawa).

VI. ZASADY OCHRONY WIZERUNKU

Miejska Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

1. Nasze wartości:

- Kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
- Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące grupy etniczne.
- Dzieci mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.

2. Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

- Udzielanie wyjaśnień rodzicom/ opiekunom prawnym i dzieciom, do czego wykorzystamy zrobione zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/ nagrań online.
- Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
- Zmniejszenie ryzyka kopiowania i nieestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
 - Wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagraniu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/ nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście.
 - Zdjęcia/ nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
- Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/ opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z instytucji.

- Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać dyrekcji.
3. Pracownikowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego. W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody.
 4. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
 5. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji. Oczekujemy informacji o:
 - Imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę
 - Uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał.
 - Podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.
 6. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.
 7. Upublicznienie przez pracownika Szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna ucznia.
 8. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy ucznia oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (*np. że umieszczony zostanie na serwisie społecznościowym Facebook szkoły w celach promocyjnych*).
 9. W sytuacjach, w których rodzice/ opiekunowie prawni lub widzowie wydarzeń i uroczystości szkolnych rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:
 - Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/ nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/ opiekunów prawnych.
 - Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępnione w mediach społecznościowych ani serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażają na to zgodę.
 - Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.
 10. W przypadku braku zgody rodzica na **rejestrowanie wizerunku dziecka z wyprzedzeniem ustalimy w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko**, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

VII. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

1. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):
 - pracownik Szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
 - dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;
 - pracownik Szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.
2. Pracownik Szkoły może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.
3. Pracownik Szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiece.
4. Pracownik Szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik Szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.
5. Pracownik Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik Szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

VIII. JAK ROZPOZNAĆ PRZEMOC WOBEC DZIECKA

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem, możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka. **Zareaguj, gdy:**

- Dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie.
- Dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.
- Dziecko żebrze.
- Dziecko jest głodne.
- Dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.
- Dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku.
- Dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia.
- Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia.

- Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f.
- Dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody.
- Dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu.
- Dziecko wzdyga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła.
- Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.
- Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.
- Dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości.
- Dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.).
- Dziecko używa środków psychoaktywnych.
- Dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. lepkość dziecka).
- Dziecko moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób.
- Dziecko ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu.
- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne.
- Dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku.
- Dziecko ucieka z domu.
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.
- Dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.
- Inne.

Zwróć uwagę, gdy:

- Rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka.
- Rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka.
- Rodzic (opiekun) mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”).
- Rodzic (opiekun) poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy albo zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko.
- Rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami dziecka.
- Rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko.
- Rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji.
- Rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie.
- Rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie.
- Rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka.
- Rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa.
- Rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy).
- Rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym ?

- Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy:
 - oddzielny pokój,
 - z dala od osób postronnych,
 - brak pośpiechu.
- Przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka – usiądź lub przykucnij.

- Używaj języka zrozumiałego dla dziecka.
- Okazuj dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
- Bądź cierpliwy – dziecko może zaprzeczać prawdzie.
- Nie naciskaj na dziecko – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
- Unikaj naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
- Okaż zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- Bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
- Nazwij przemoc – przemocą i pokaż dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły.
- Wesprzyj dziecko – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy.
- Wyjaśnij dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
 - wstyd,
 - poczucie winy,
 - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
 - tajemnicę,
 - lojalność wobec sprawcy przemocy.

IX. ROZPOZNAWANIE PRZEMOCY WOBEC DZIECKA PRZEWLEKLE CHOREGO I NIEPEŁNOSPRAWNEGO

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka przewlekle chorego, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, w którą zmagają się dzieci. Należy zaznaczyć, że dziecko to – oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby – odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z adaptacją do swego nowego statusu społecznego, czyli zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka niepełnosprawnego i chorego przewlekle jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów.

- **Świadkowie** – W wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice i opiekunowie, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami;
- **Ślady** - Rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
- **Objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie dziecka** – Objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna – czy są konsekwencją obciążenia, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn;

- **Problemy w komunikacji** - Ujawnienie stosowania przemocy wobec dziecka może być utrudnione ze względu na jego izolację od innych dorosłych osób, ale także z powodu kłopotów w komunikowaniu się z nim, głównie ograniczeń w komunikacji słownej.

Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

WAŻNE!

- Dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
- Dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny;
- Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;
- Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

Źródło: Katarzyna Fenik-Gaberle, Renata Kałucka, Dziecka niepełnosprawne oraz chore przewlekle a przemoc w rodzinie. Rozpoznanie. Scenariusz szkolenia dla pracowników oświaty. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019.

X. PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA

1. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez osoby trzecie, związane ze szkołą: wolontariusze, organizacje i firmy współpracujące ze Szkołą:

- Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Pracownik zobowiązany jest do zawiadomienia Dyrektora a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektora, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z osobą podejrzaną o krzywdzenie, uczniem /w obecności pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa/, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami. Zawiadamia policję pod nr 112 lub 997, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw informuje policję lub prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa. Pracownik, który powziął informację o możliwości krzywdzenia dziecka zobowiązany jest do podania swoich danych, danych ucznia oraz danych osoby podejrzanego o krzywdzenie ucznia oraz opisu sytuacji z najważniejszymi faktami. W przypadku zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa zawiadomienie

adresuje się do najbliższej jednostki policji, w zawiadomieniu podaje się dane jak w przypadku zawiadomienia telefonicznego;

- Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej (np. popychanie, klapsy, poniżanie, ośmieszanie), zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Następnie zawiadamia Dyrektora a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektora, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z osobą podejrzaną o krzywdzenie oraz uczniem /w obecności pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa/, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami. Dyrektor w razie konieczności podejmuje decyzję o zakończeniu współpracy z osobą krzywdzącą;
- Jeśli pracownik zauważy inne niepokojące zachowania wobec uczniów np. krzyki, niestosowne komentarze zobowiązany jest zadbać o bezpieczeństwo ucznia i odseparować go od osoby podejrzaną o krzywdzenie. Informuje Dyrektora a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektora, aby mogła przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą, a w razie konieczności zakończyć współpracę.

2. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły:

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem Dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektorowi.
- Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem /w obecności pedagoga szkolnego pedagoga specjalnego lub psychologa oraz jego rodzicami lub opiekunami prawnym.
- Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka, Dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.
- Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

3. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez osobę nieletnią:

- Pracownik podejrzewający krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Ponadto, zawiadamia Dyrektora a w razie jego nieobecności Wicedyrektora szkoły o podejrzeniu. Dyrektor z pedagogiem szkolnym/ pedagogiem specjalnym/ psychologiem przeprowadzają rozmowę z osobą poszkodowaną oraz dziećmi/ dzieckiem oskarżonym o krzywdzenie swojego kolegi lub koleżanki. Informują o sytuacji rodziców ucznia podejrzanego o czyn zabroniony i ucznia krzywdzonego.

Zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog szkolny/ pedagoga specjalny/ psycholog i dyrektor szkoły opracowują działania naprawcze, które powinny przyczynić się do rozwiązania problemu. W przypadku braku poprawy Dyrektor informuje Sąd Rodzinny, wysyłając wnioski o wgląd w sytuację rodziny.

4. Schemat podejmowania działań wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- Pracownik niezwłocznie powiadamia o sytuacji Dyrektora szkoły/ Wicedyrektora. Jeśli zachodzi potrzeba udziela pierwszej pomocy przedmedycznej/ wzywa pogotowie. Dyrektor/ a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektor powiadamia rodziców ucznia. Osoba będąca świadkiem zdarzenia zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa (ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży). Dyrektor wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
- W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, Dyrektor zapewnia bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwia dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wzywa policję – tel. 997 lub 112.

5. Schemat podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego:

- Pracownik podejrzewający krzywdzenie dziecka (uczeń doświadczył przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony rodzica/opiekuna prawnego lub dziecko było świadkiem przemocy w rodzinie – zostało zagrożone dobro dziecka lub nastąpiło podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka) przez osobę ze środowiska rodzinnego zgłasza problem Dyrektorowi szkoły a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektorowi i pedagogowi szkolnemu/ specjalnemu/ psychologowi. Dyrektor w obecności pedagoga szkolnego/specjalnego/psychologa prowadzi rozmowę wyjaśniającą z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie i wzywa na rozmowę rodzica/ opiekuna prawnego ucznia (w przypadku przemocy w rodzinie rodzica/ opiekuna niekrzywdzącego). Dyrektor informuje rodzica (opiekuna) o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia, omawia rolę rodzica (opiekuna) w podejmowaniu interwencji (wspieranie dziecka) i proponuje wsparcie. Informuje o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej, udostępnia dane placówek świadczących pomoc. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce, Dyrektor szkoły uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty”. Jeśli zachodzi taka potrzeba składa wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka rodziny, powiadamia Prokuraturę lub Policję.
- Pracownik podejrzewający, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, informuje Dyrektora, pedagoga szkolnego/ specjalnego/ psychologa. Dyrektor w obecności pedagoga szkolnego/ specjalnego/ psychologa przeprowadza rozmowę z dzieckiem i rodzicem. Zespół proponuje wsparcie psychologiczne lub materialne, jeśli zachodzi taka potrzeba. W przypadku braku poprawy sytuacji ucznia, Dyrektor zobowiązany jest do zawiadomienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Sądu Rodzinnego z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną.

6. Każdorazowo, Dyrektor szkoły informuje rodziców (opiekunów) o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratury/policji, sądu lub ośrodka pomocy społecznej).
7. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia ucznia należy uzupełnić Kartę Interwencji, której wzór stanowi (*załącznik nr 3*).
8. Kartę załącza się do akt osobowych małoletniego. W przypadku podejrzeń wobec pracownika, również do akt osobowych pracownika szkoły.
9. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

XI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY I STALKINGU

W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec naruszenia prawa, działania szkoły cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu — określenie szkodliwych lub niezgodnych z prawem zachowań - i jego rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołało w szkole. Dyrektor Szkoły oraz nauczyciele w swoich działaniach uwzględniają kontekst indywidualnych przypadków, szkolne i środowiskowe tło oraz reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy ucznia.

W szkole stosuje się obligatoryjne działania interwencyjne w przypadku cyberprzemocy i stalkingu, będące następstwem wystąpienia zagrożenia:

- **działania wobec aktu/zdarzenia** - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring po interwencyjny;
- **działania wobec uczestników zdarzenia** (ofiara - sprawca - świadek, rodzice);
- **działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących** – policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Informacja o tym, że w szkole doszło do cyberprzemocy, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być **poszkodowany** uczeń, jego **rodzice** lub inni **uczniowie** – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Dopuszcza się anonimowe zawiadomienia o aktach przemocy na terenie szkoły, w tym także faktu cyberprzemocy.

1. **Schemat podejmowania interwencji w przypadku cyberprzemocy i stalkingu na terenie szkoły:**
 - Osoba posiadająca wiedzę o zajściu przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie Dyrektora a w przypadku jego nieobecności Wicedyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa. Dyrektor

i pedagog szkolny/ pedagog specjalny/ psycholog z wychowawcą wspólnie dokonują analizy okoliczności zdarzenia, i planują dalsze postępowanie. Nauczyciel informatyki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

● **Zabezpieczenie dowodów:**

Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil. Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny zapoznać się wszelkie zaangażowane w sprawę osoby: Dyrektor, pedagog szkolny, rodzice, policja, jeśli doszło do złamania prawa.

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, przy współudziale rodziców (opiekunów prawnych) należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

2. Schemat podejmowania interwencji wobec sprawcy cyberprzemocy:

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, Dyrektor, pedagog szkolny/ pedagog specjalny/ psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem, sprawcą cyberprzemocy, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, ustalają przyczyny i szukają rozwiązania sytuacji konfliktowej. Omawiają z uczniem skutki jego postępowania i informują o konsekwencjach, które zostaną wobec niego zastosowane. Zobowiązują sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów. Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, rozmawiają z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy. Nie konfrontują sprawcy i ofiary cyberprzemocy. Informują rodziców/ opiekunów o przebiegu zdarzenia i zapoznają ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka. We współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie. Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły.

3. Schemat podejmowania interwencji wobec ofiary cyberprzemocy

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego. W strategii działań pomocowych uczeń - ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania. Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów. Szkoła otacza opieką psychologiczno - pedagogiczną świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem

i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem. Osoby uczestniczące w wyjaśnieniach zdarzenia (Dyrektor, wychowawca, pedagodzy, psycholog) zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.). Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się na wezwanie do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, Dyrektor szkoły składa wniosek do Sądu Rodzinnego informując o zaistniałej sytuacji. W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, Dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do Sądu Rodzinnego.

Współpraca z Policją

W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym.
- spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą. Wspólny udział (szkoły i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczością nieletnich.

XII. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Procedura „Niebieskiej Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzanej, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” są przedstawiciele:

- jednostek pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku

uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,
- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie chociażby nieopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować Dyrekcję, wychowawcę ucznia oraz pedagoga szkolnego, specjalnego, psychologa o zaistniałej sytuacji.

Procedura Niebieskiej Karty:

- „Niebieską Kartę” zakłada Dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego, specjalnego lub psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”;
- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie);
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Procedurę „Niebieskie Karty” stanowi (*załącznik nr 4*) niniejszych standardów.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

XIII. WAŻNE TELEFONY I ADRESY

Celem pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w gminie został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest to zespół składający się z przedstawicieli służb i instytucji pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Członkami zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu mogą też wchodzić prokuratorzy i przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej. Zadaniem wspomnianego Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na szczeblu samorządu terytorialnego.

**Zespół interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania
przemocy w rodzinie**

ul. Ks. A. Kozielka 2, 44-190 Knurów
Tel.32 335 50 00; e-mail:ops@knurow.pl

Podczas rozmowy telefonicznej można uzyskać:

- Wsparcie psychologiczne;
- Informacje o prawnych i proceduralnych możliwościach zatrzymania przemocy w rodzinie;
- Pomocy w postaci interwencji podjętej przez Pogotowie „Niebieska Linia” na rzecz osób krzywdzonych (także w przypadku, gdy osoba skazana za stosowanie przemocy nadal znęca się nad rodziną i/lub nie przestrzega postanowień sądu).

Kontaktując się z infolinią można zachować anonimowość – nie trzeba się przedstawiać, ani podawać miejsca zamieszkania.

Punkt Interwencji Kryzysowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Knurowie przeznaczony dla osób przeżywających poważne i bolesne doświadczenia, w szczególności:

- problemy przemocy w rodzinie,
- uzależnienia, współuzależnienia,
- problemy funkcjonowania rodziny, konflikty, rozpad więzi,
- problemy wychowawcze z dziećmi i młodzieżą,
- przeżycia traumatyczne, żaloba, choroba członka rodziny, itp.

Formy pracy:

- doradztwo i poradnictwo (konsultacje bezpośrednie lub telefoniczne),
- pomoc socjalna, pomoc prawna,
- pomoc pedagogiczna,
- krótkoterminowa terapia psychologiczna indywidualna,
- rozmowy mediacyjne w konflikcie,
- interwencja w miejscu pobytu,
- interwencja w przypadkach konieczności zabezpieczenia dzieci w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia,
- działania profilaktyczne, to jest przekazywanie wiedzy i umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Trening umiejętności rodzicielskich. Grupa dla rodziców, którzy chcą:

- rozwijać swoje kompetencje wychowawcze,
- poprawić relacje pomiędzy dziećmi i dorosłymi w rodzinie,
- podnieść skuteczność swoich oddziaływań wychowawczych,
- zmienić postawę rodzicielską w kierunku wartości pożądaných,
- nabyć wiedzę dotyczącą rozwoju swoich dzieci,
- poznawać i rozwijać własną osobowość.

Punkt Interwencji Kryzysowej

ul. Ks. A. Kozielka 2, 44-190 Knurów

tel. 32 335 50 00

fax 32 335 50 06

tel. (bezpośredni) 32 335 50 11 pokój nr 4 (parter)

Pozostałe pomocne numery telefonu dla osób dotkniętych przemocą:

- **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);

- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com>.

XIV. ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU SZKOŁY DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

1. Procedura aktualizowania Standardu odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.
2. Dyrektor Szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich.
3. Osoba wyznaczona przez Dyrektora Szkoły monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
4. Osoba odpowiedzialna za realizację Standardu zobowiązana jest do przeprowadzania wśród pracowników Szkoły (przynajmniej raz w roku) ankiety, której wzór stanowi *(załącznik nr 5)* do niniejszego Standardu.
5. Po przeprowadzonej ankiecie, osoba odpowiedzialna opracowuje wypełnione ankiety oraz sporządza z nich raport, który przedstawia Dyrektorowi Szkoły.
6. W ankiecie pracownicy Szkoły mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w Szkole.
7. Dokonując monitoringu Standardów, Dyrektor Szkoły może wyznaczyć osobę do przeprowadzenia ankiety wśród uczniów, dotyczącej świadomości małoletnich z form pomocy realizowanych przez Szkołę. Wzór ankiety stanowi *(załącznik nr 6)* do niniejszego Standardu.
8. Osoba odpowiedzialna za realizację Standardu może powołać zespół koordynujący, jeśli uzna, że taki zespół przyczyni się do lepszej realizacji Standardów bądź pozwoli na szybsze reagowanie w sytuacji, gdy Standardy Ochrony Małoletnich będą wymagały aktualizacji.
9. W razie konieczności opracowuje zmiany w obowiązującym Standardzie i daje je do zatwierdzenia Dyrektorowi Szkoły. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Szkoły nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.

XV. ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICÓM I UCZNIOM STANDARDÓW DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest dokumentem Szkoły ogólnodostępnym dla personelu Szkoły, uczniów oraz ich opiekunów.
2. Dokument opublikowany jest na stronie internetowej Szkoły, dostępny w Sekretariacie Szkoły, bibliotece szkolnej oraz pokoju nauczycielskim.
3. Dokument omawiany jest na pierwszym zebraniu z opiekunami w danym roku szkolnym (chyba, że ulegnie zmianie, wówczas omawiany jest również na pierwszym zebrań odbywającym się po wprowadzeniu zmian).
4. Nauczyciel daje opiekunowi do podpisania oświadczenie, że zapoznał się ze Standardami. Opiekun w oświadczeniu może zaproponować swoje sugestie. Jeśli takie się pojawią, nauczyciel przekazuje je osobie odpowiedzialnej za realizację Standardu. Oświadczenie stanowi *(załącznik nr 7)* do niniejszych Standardów.
5. Nauczyciele, wychowawcy na lekcji wychowawczej mają obowiązek zapoznania uczniów ze Standardami oraz omówienia ich w taki sposób, aby uczniowie mogli go zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.

XVI. MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem jest pedagog szkolny. Do jej obowiązków należy:

- Monitorowanie realizacji Standardów;
- Reagowanie na sygnały naruszania niniejszych Standardów;
- Proponowanie zmian w Standardach.

Szczegółowy opis „Standardów Ochrony Małoletnich” stanowi *(załącznik nr 8)*.

XVII. ZAPISY KOŃCOWE

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego

ZAŁĄCZNIK NR 1

**OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI I ZOBOWIĄZANIU DO
PRZESTRZEGANIA PODSTAWOWYCH ZASAD OCHRONY DZIECI**

.....
(miejsowość, data)

Ja, nr PESEL

Oświadczam, że nie byłam (-em) skazana(-y) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Ponadto oświadczam, że zapoznałam (-em) się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w **Miejskiej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie** i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

ZAŁĄCZNIK NR 2

.....
miejsowość, data

**OŚWIADCZENIE O ZNAJOMOŚCI I PRZESTRZEGANIU ZASAD ZAWARTYCH
W STANDARDACH OCHRONY MAŁOLETNICH W MIEJSKIEJ SZKOLE
PODSTAWOWEJ Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 2 IM. KAROLA
MIARKI W KNUROWIE**

Ja, nr PESEL.....
oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w
Miejskiej szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w
Knurowie oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....
Podpis

ZAŁĄCZNIK NR 3**KARTA INTERWENCJI**

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa.	Data:	Działanie:
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania

6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> ● Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, ● Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, ● Inny rodzaj interwencji. Jaki? : 	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców jednostka uzyskała informację o wynikach/działaniach jednostki/działania rodziców	Data	Działanie

ZAŁĄCZNIK NR 4

NIEBIESKA KARTA - PROCEDURY, REALIZACJI W MIEJSKIEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI IM. KAROLA MIARKI W KNUROWIE

Procedura "Niebieskie Karty" - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie :

1. Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. Od 28.09.2023 obowiązują przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

3. Typy przemocy w rodzinie:

- 1) przemoc fizyczna;
- 2) przemoc emocjonalna;
- 3) zaniedbywanie;
- 4) wykorzystanie seksualne;
- 5) małoletni świadkiem przemocy.

4. Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń: ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.

5. Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd., Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, ma niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.

6. Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd. Karta stanowi ważny element w walce z przemocą w rodzinie, ponieważ dokumentuje sytuacje pokrzywdzonego ucznia i stanowi dowód w postępowaniu przygotowawczym i ewentualnej sprawie karnej o znęcanie się.

7. Rozpoznanie przemocy w rodzinie i wypełnienie „Niebieskie Karty” to początek procesu wspierania ofiary przemocy.

8. Podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywające się na podstawie procedury „Niebieskie karty” nie wymaga zgody ucznia dotkniętego przemocą.

9. Wszczęcie procedury na terenie szkoły następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska karta” – A w obecności ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa takiemu uczniowi.

REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

1. „Niebieskie Karty” zakłada nauczyciel, który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.

2. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

3. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

4. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

5. Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa.

6. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”.

7. W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).

8. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.

ZAŁĄCZNIK NR 5

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania:	tak	nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej Szkole?		
2.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” W Miejskiej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Knurowie?		
3.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego ucznia?		
4.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia ucznia?		
5.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w Standardach oraz w pozostałych regulaminach i procedurach przez innego pracownika?		
6.	Czy masz uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w Szkole „Standardami Ochrony Małoletnich”? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		
7.	Czy jakieś działanie związane z przyjęciem Standardów jest odbierane jako trudne lub niechętnie podchodzisz do jego realizacji z innych powodów?		

JEŚLI NA KTÓREŚ Z PYTAŃ W ANKIECIE MONITORING STANDARDÓW ODPOWIEDZIAŁEŚ **TAK**

NAPISZ: Jakie zasady zostały naruszone?

NAPISZ: Jakie działania podjąłeś ?

NAPISZ: Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?

ZAŁĄCZNIK NR 6

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA UCZNIÓW

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania:	tak	nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej Szkole?		
2.	Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3.	Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
4.	Czy byłeś świadkiem, gdy stosowano agresję/przemoc wobec kogoś innego? (Jeżeli tak, opisz poniżej tabeli jak zareagowałeś/zareagowałaś?)		
5.	Czy w Twojej klasie istnieje problem przemocy lub agresji?		

ZAŁĄCZNIK NR 7

.....
miejsowość, data

**OŚWIADCZENIE OPIEKUNA MAŁOLETNIEGO O ZAPOZNANIU SIĘ Z
OBOWIĄZUJĄCYMI STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNIICH**

Ja, oświadczam, że zapoznałam/em się
ze „Standardami Ochrony Małoletnich” stosowanymi w Miejskiej szkole Podstawowej z
Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Karola Miarki w Knurowie.

.....
Podpis

ZAŁĄCZNIK NR 8

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI – są to konkretne spisane reguły, zasady, praktyki, które gwarantują, że małoletni w Szkole są bezpieczni, nie doznają krzywdzenia ze strony pracowników, wolontariuszy a co więcej i rówieśników. Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie „Standardy Ochrony Małoletnich” przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa.

1. Szkoła posiada dokument „Standardy Ochrony Małoletnich”.
2. W dokumencie Standardów przed krzywdzeniem zapisane są:
 - procedury zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny, personelu Szkoły oraz rówieśników;
 - zasady ochrony danych osobowych małoletniego, które określają sposób przechowywania i udostępniania informacji o małoletnim oraz zasady ochrony wizerunku małoletniego które określają sposób jego utrwalania i udostępniania;
 - zasady dostępu małoletniego do Internetu oraz ochrony małoletnich przed szkodliwymi treściami;
 - zasady bezpiecznych relacji personelu Szkoły - małoletni, określające jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z małoletnim.
3. Cały personel Szkoły, w tym wolontariusze oraz praktykanci, znają treść dokumentu Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.
4. Zapisy zawarte w dokumencie „Standardów Ochrony Małoletnich” przed krzywdzeniem obowiązują wszystkich pracowników Szkoły, w tym wolontariuszy oraz praktykantów.
5. Dyrekcja Szkoły wyznaczyła osobę (osoby) odpowiedzialną (odpowiedzialne) za monitoring realizacji Standardów Ochrony Małoletnich i jej rola oraz zadania są jasno określone.
6. W Szkole jest wyznaczona osoba odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej.